

Kotimaa 25.3.2015 klo 11:46 | päivitetty 25.3.2015 klo 11:46

Faktabaari paljastaa poliitikkojen puppupuheet

Vuosi sitten eurovaalien alla perustettu Faktabaari on ottanut asiakseen selvittää poliitikkojen puheiden totuudenmukaisuutta. Näin eduskuntavaalien edellä tarkastettavaa taas piisaa – varsinkin kun puolitotuuksia päästelee myös media.

FaktaBaari FAKTAPOHJAISEN JULKISEN KESKUSTELUN PUOLESTA

UUSIMMAT

TWITTER

Marika Paaso @MarikaPaaso 22 h
Puhuko poliitikko (koskaan) totta? Voiko mediaan luottaa? Valheenpaljastajat @Faktabaari vieraina @ylekeskusomi kello 11.30 jälkeen. 1/3 Käyttäjän Faktabaari uudelleenbiittaama. Laajenna

FaktaBaari @Faktabaari 20 h
@SuomenKeskus @SuomenKeskus

SUSANNA KOSKI: AMMATTILIITOT OVAT SOPINEET PALKKAKATOSTA
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 20.3.15

SUSANNA KOSKI
Muuttokustannukset

ILTALEHTI: EHDOTUS JÄÄHYVÄISVEROSTA SISÄLTYY VEROHALLINNON LAKIEHDOTUKSEEN
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 18.3.15

ILTALEHTI PLUS tänään digitaalisesti
Verohallinnon raju ehdotus: Jäähvyäisvero Suomesta muuttaville
Uutiset 18.3.2015 klo 15:16
Ikkomalle pyydyvästi muuttava suomalainen joutuu ulkomailla maksamaan "jäähvyäisveren", jos uusi asuinpaikka innostuu verottajan ehdotuksesta ja sästää 818 kuukauden lain.

VÄITE: MAAHANMUUTTAJAPERHEET SAAVAT HANKKIA UUDET LASTENVAUNUT SOSIAALITUELLA, KUN SUOMALAISPERHEET KIERRÄTTÄVÄT VANHOJA VAUNUJA
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 16.3.15

Espoolainen kokoomuspomo: "Miksi maahanmuuttajaperheen pitää hankkia uudet lastenvaunut sosiaaliuella?"

YLE: EU RAJOITTAA SÄLEKAIHTIMIEN KÄYTTÖÄ KOULULUOKKISSA
50/50
Toimitus / Faktabaari | 13.3.15

ÄRHINMÄKI: TYÖTTÖMYYSKORVAUKSIA MAKSETAAN SUOMESSA LÄHES YHTÄ PALJON KUIN VUOSITTAIN OTETAAN VALTION VELKAA
TOTTA

VÄITE: VPK EI VOI ENÄÄ JÄÄDYTTÄÄ LUISTELUKENTTIÄ
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 9.3.15

VÄITE: KALATISKILTA IÄÄDYTTÄVÄ MYÖS

Audio

Kuka tahansa voi vinkata jostain näkemästään väitteestä, että voiko tämä pitää paikkansa, kertovat Faktabaarin Mikko Salo ja Tuomas Muraja. Audio: Marika Paaso ja Mikko Maasola / Yle

Faktabaari

- Perustettiin talvella 2014
- Selvittää poliitikkojen puheiden ja median väitteiden todenmukaisuutta
- Toiminta perustuu joukkoistukseen
- Palkittiin Suurella Journalistipalkinnolla Vuoden Journalistinen Teko -sarjassa

Puolitotuuksia ja valkoisia valheita on varsinkin vaalien alla liikkeellä valtavat määrät, eikä toimittajillakaan enää ole aikaa selvittää jokaisen väitteen todenmukaisuutta.

Vuosi sitten tämän maan totuusvejetta paikkaamaan perustettiin faktantarkistuspalvelu [Faktabaari](http://yle.fi/uutiset/faktabaari). Sen tarkoituksena on vahtia poliitikkojen ja muiden poliittisten toimijoiden puheita ja puuttua mediassa esitettyihin virheellisiin tietoihin, myytteihin ja urbaanilegendoihin.

Faktabaarin perustajajäseniin kuuluvat Mikko Salo ja Tuomas Muraja kertovat, että mallia otettiin Yhdysvalloista: esikuvana on ollut muuan muassa amerikkalainen sivusto [FactCheck.org](https://factcheck.org).

– Emme ole käyttämässä ketään tai ehdoin tahdoin hakemassa virheitä, mutta pientä pelotetta pitää toki olla. Kannattaa pysyä asiassa, niin ei ole poliitikoilla eikä medialla hätää meidän kanssa, Salo nauraa.

Joukossa totuus tiivistyy

Faktabaaria pyöritetään vapaaehtois pohjalta, apurahojen turvin. Ydinryhmä on pieni: Salon ja Murajan lisäksi siihen kuuluu kolme muuta henkilöä.

Valheita paljastamassa ja totuutta jahtaamassa on kuitenkin kokonaisuudessaan paljon suurempi porukka, sillä toiminta perustuu joukkoistamiselle.

Emme ole käyttämässä ketään, mutta pientä pelotetta pitää toki olla.

– Mikko Salo, Faktabaarin isäntä

– Kuka tahansa voi vinkata jostain näkemästään väitteestä, että voiko tämä pitää paikkansa. Sen jälkeen me viemme sen eteenpäin asiantuntijoille ja journalistit työstävät siitä luettavan jutun.

Ainakin tähän saakka ihmisten lähettämät selvityspyynnot ovat olleet vilpittömiä, eivätkä esimerkiksi puolueiden masinoimia.

– Aluksi vähän pelkäsin, että alkavatko puolueiden politrukit käyttää tätä välineenä, mutta kyllä tähän asti yhteydenotot ovat tulleet ihan tavallisilta, valveutuneilta kansalaisilta, Muraja vakuuttaa.

Faktabaari on toimittajan sparraaja

Puolitotuuksia ei tule pelkästään poliitikkojen suusta. Myös media syyllistyy väärän tiedon levittämiseen.

– Eurovaalien aikaan huomasimme, että enemmänkin puppupuhetta tarjosi media kuin puolueen ehdokkaat, Salo toteaa.

Enemmänkin puppupuhetta tarjosi media kuin puolueen ehdokkaat.

– Mikko Salo, Faktabaarin isäntä

Tyypillistä on, että klikkien toivossa otsikoista rustataan vähän turhankin vetäviä. Niinpä otsikot ovat usein harhaanjohtavia, vaikka juttu muuten pitäisikin kutinsa. Faktabaari on siis myös eräänlainen vastaveto klikkijournalismille.

Salo ja Muraja eivät kuitenkaan lyttää toimittajien tekemää työtä. Pyrkimys on totuudellisuuteen, toimittaja vain on juttunsa kanssa kovin yksin.

– Meiltä puuttuu systemaattinen faktantarkistuksen kulttuuri. Ei ole sparrausapua siihen, että kaikki on varmasti kunnossa. Sitä me olemme yrittäneet nostaa esiin. Ehkä Faktabaarille myönnetty [Journalistipalkinto](#) oli myös alan sisäinen muistutus siitä, että tähän pitää satsata.

Marika Paaso
[@MarikaPaaso](#)
Yle Keski-Suomi